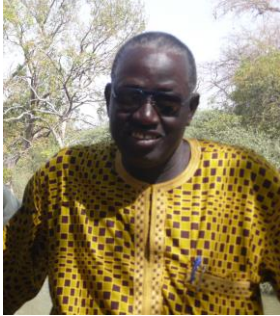

M. et Mevr. Sène

Groupe Scolaire Etienne et Monique (GSEM) et Cases Communautaires

Pour l'Eveil de la Petite Enfance (C.C.E.P.E.)

Mr. Sène Ngary is geboren in Ndamé, een dorpje in de brousse. Zijn ouders waren analfabeet, zijn vader had 4 vrouwen, er waren om en bij de 40 kinderen. Zijn eigen moeder had 10 kinderen, hij mocht naar school samen met 3 van zijn broers, elke dag 14 km heen en terug te voet, zonder eten, enkel wat noten. Hij studeerde onder de straatlamp want '*on voulait étudier*'.

Zijn echtgenote, Mevr. Séne komt ook uit een ongeletterde familie. Haar vader, een intelligent man, verliet op 20 jarige leeftijd de brousse, met slechts 2 plunjes in een zelf gevlochten tas, hij stapte meerdere dagen tot Mbour, van daar ging hij met een groepje langs het strand naar Dakar.

In Dakar ging hij bij het leger en deed er gedurende 2 jaar zijn militaire dienst, hij behaalde er een rijbewijs, het klikte met de blanke oversten, hij observeerde en informeerde zich over hun manier van leven. Na zijn legerdienst werd hij ploegbaas in de bouw en was actief in alle West-Afrikaanse landen.

Hij had 2 vrouwen en 9 kinderen met elk van hen. Hij had het belang ingezien van de schoolse opvoeding en stuurde al zijn kinderen naar katholieke privé scholen waar 6 een hoog diploma behaalden, waaronder Mevr. Sène. In zijn woonkamer prijken de certificaten van zijn kinderen, hij is er terecht fier op.

Mevr. Sène behaalde in 1979 haar bac, daarna legde ze het examen af voor kleuteronderwijzeres. In 1980 behaalt ze een Certificat d'Aptitude Pédagogique, in 1985 slaagde ze als adjunct inspecteur, ze vervulde deze functie in Dakar en in de buitenwijken van die stad alsook op het eiland Gorée (het slaveneiland), er waren 15 kleuterklassen. Van 1996 tot 1998 studeerde Mevr. Sène voor inspecteur kleuteronderwijs en behaalde het diploma. Mevr. Sène geeft nog steeds les aan leerkrachten in opleiding.

Eerste project : GSEM =Groupe Scolaire Etienne et Monique

Bij Mevr. Sène rijpt het idee, om zelf een kleuterschool op te richten, ze gelooft in de Koran die zegt; *'Alles wat men doet voor een kind, doet men voor de goede God'*.

Ze stelt een grondig dossier samen met plannen en kostprijsberekeningen. Met een aanbevelingsbrief vraagt ze een onderhoud aan bij de 'prefect' van Mbour. Ze legt haar gedetailleerd dossier voor en vraagt om een stuk grond ter beschikking te krijgen om een school op te bouwen. De onderhandelingen verliepen vrij vlot, er werd een stuk grond ter beschikking gesteld.

Mr. Sène werkte bij een Senegalese Staatsbank in Dakar, deze werd gesloten in 1990. In 1992 verhuisden Mr. en Mevr. Sène naar Mbour, op 80 km van Dakar. De huur in Dakar was te hoog om met slechts 1 wedde te betalen. Mevr. Sène bleef haar functie als inspectrice uitoefenen in Dakar tot 1995. Ze verbleef er gedurende 3 jaar bij een neef, om de 2 weken ging Mr Sène met de 3 kinderen in het weekend naar Dakar, om de 2 weken kwam Mevr. Sène het weekend naar Mbour.

In 1990 beslisten Mr. en Mevr. Sène om, met de ontslagvergoeding van Mr. Sène, te starten met de bouw van de privé kleuterschool op het terrein dat hen toegewezen was. Maar net boven de ramen van het gelijkvloers was het geld op.

In 1990 kregen loodgieter Etienne Dejaeger en zijn vrouw Monique Martens uit de Daverlostraat in Assebroek, een reis naar Senegal aangeboden van Sanitair bedrijf 'Van Marcke', wegens goede commerciële resultaten.

Ze logeerden er in een mooi hotel. In dit hotel was Khady Ndiaye, een zus van Mevr. Sène, hun kamermeisje, ze vertelde over het project van Mevr. Sène, de interesse was gewekt bij Etienne en Monique.

Na die reis keren Etienne en Monique terug naar Senegal om de privé kleuterschool, die bij gebrek aan financiële middelen onafgewerkt bleef, te bezoeken. Ze beloofden niets, maar zouden proberen te helpen.

Terug in België regelde Monique vele contacten, Mevr. Sène werd naar Brugge uitgenodigd, er werden uiteenzettingen gegeven in verschillende scholen.

Met de financiële steun van Broederlijk delen werd een container gehuurd. Van meubelbedrijven Cocquyt en Brabant kregen ze meubels, Van Marcke zorgde voor didactisch materiaal. De container werd volgeladen en verstuurd naar Senegal. Met de ingezamelde financiële steun, konden de bouwwerken in Mbour verder gezet worden.

Mevr. Sène, van haar kant, stelde, op aanraden van Mr. André Sonko, minister van opvoeding, een dossier samen voor aanvraag van subsidies bij de Japanse ambassade, daarmee werd het gebouw voor de kleutertjes verder afgewerkt, 2 klassen, 1 kantoor en een sanitaire blok. De school wordt 'Groupe Scolaire Etienne et Monique' (G.S.E.M) genoemd.

In oktober 1994 werden de 3 kleuterafdelingen met 36 kleutertjes gestart. De ouders van 24 kinderen verkeerden niet in de mogelijkheid om de schoolrekeningen te betalen. Het was een bewuste keuze om ook kinderen uit kansarme gezinnen onderwijs te geven met een 'Opleiding voor allen' want elke dag kwamen kindjes op de drempel zitten in de hoop de lessen te kunnen bijwonen.

Middels het contact dat Monique in 1996 gelegd had tussen de 'G.S.E.M.' en het Sint Lodewijkscollege was de progressieve bouw van 6 klassen voor lager onderwijs mogelijk.

Later in 1998 wilde Liselotte, een dochter van Lieve en Marc, na haar studies Normalschool een jaar vrijwilligerswerk doen. Via kennissen komt ze in contact met Monique Martens uit Assebroek, die alles in het werk stelt om Liselotte in de school van Mr. & Mevr. Sène te laten werken. De inzet van Liselotte werd ten eerste op prijs gesteld, ze woonde in bij Mr. & Mevr. Sène en werd aanzien als hun eigen dochter. Ze onderhouden nog steeds nauwe contacten.

Wanneer Lieve en Marc hun dochter kwamen bezoeken, kregen ze de microbe te pakken om de school verder te helpen. Ze zijn de 'drijvende krachten' uit Brugge.

Al meer dan 15 jaar is het hun bedoeling om twee projecten rond onderwijs in Senegal te steunen : enerzijds de Groupe Scolaire Etienne et Monique en anderzijds de 'Cases Communautaires Pour l'Eveil de la Petite Enfance' in de brousse. De verhalen en het enthousiasme van Lieve en Marc hebben een netwerk voor peterschap ontwikkeld in en rond Brugge. Dit netwerk telt tot op heden 60 personen die de kansarme kinderen bijstaan.

Wie wil kan het meter- of peterschap van een kindje op zich nemen door een bedrag te storten waarmee het inschrijvingsgeld, de boeken en het uniform betaald worden. De rapporten van het kindje worden doorgestuurd naar de meters en peters. Dit is een belangrijke uitdaging om de democratisering van deze school te waarborgen.

De kleuterschool werd een succes, maar deze kleuters moesten verder kunnen in het lager onderwijs. Zo hebben jaar na jaar en onder leiding van directeur M. Koen Seynave, de leerlingen, de ouders van de leerlingen, de leerkrachten van het Sint Lodewijkscollege de 6 klassen van het lager onderwijs uitgebouwd.

De eindresultaten van de kinderen in de lagere school liggen hoog, van 80 % in 2003 tot 100 % in alle andere jaren. De leerlingen scoren zelfs zeer goed op de officiële testen. Gezien er geen mogelijkheid was om die leerlingen naar een degelijke secundaire school te sturen, drongen de ouders er weer op aan om met oprichting van een lyceum en een college te starten.

In 2006, 2011 en 2015 heeft de Senegalese staat een subsidie van telkens € 1.600 toegekend.

Door sponsoring van vele vrienden, familie en kennissen in het Brugse werd o.a. de aankoop van schoolbusjes, de verdere bouw van de lagere en middelbare school, de aankoop van didactisch materiaal mogelijk.

Na veel overleg en met de ondersteuning van mensen uit het Brugse en omgeving heeft Sabine Denys een verbintenis voor een lening opgezet in België om de school verder uit te bouwen. In 2010 werd gestart met de bouw van die Secundaire privéschool, met bijzondere aandacht voor kwaliteit en ook voor kinderen uit kansarme gezinnen die door 'Parrainage' de mogelijkheid krijgen te studeren.

Gebouwd met de lening uit België, werden in het schooljaar 2011-2012 vier klassen geopend, twee klassen voor het 6e jaar, een klas voor het 5e jaar, een klas voor de vorming van leerkrachten met in totaal 162 studenten.

Twee jaar terug werd met financiële hulp van de "Vrienden van Senegal" een sportterrein aangelegd bij het college. Tot dan toe moesten de scholieren in het zand op een openbaar terrein sporten. Lichamelijke opvoeding is een belangrijk onderdeel van het lesprogramma. Voor hen is het belangrijk om een goede balans tussen lichaam en geest te optimaliseren onder het motto van 'een gezonde geest in een gezond lichaam'.

In 2012 werd de organisatie 'De Vrienden van Senegal Brugge' opgericht. Zij organiseren lucratieve activiteiten zoals o.a. kaas- en wijnavonden en fietstochten. De groep stelt ook Senegalees Artisaanaal te koop op diverse gelegenheden.

In 2015 -2016 wordt al tot het 5e middelbaar les gegeven, wellicht volgend schooljaar het 6e middelbaar indien drie overige klassen gebouwd worden. De GSEM telt dit schooljaar, 2015 - 2016, 1.368 leerlingen, er zijn meer dan 75 peterschappen.

De lessen gaan door van 8u tot 11u en van 11.30u tot 13.30u, de dinsdag- en donderdagnamiddag worden de leerlingen die het moeilijker hebben met de leerstof, bijgewerkt. De grote vakantie loopt van 1 augustus tot 1 oktober.

In de kleuterklassen zijn er ongeveer 60 kindjes voor 2 leerkrachten. In de andere studie jaren zijn er tussen de 50 à 60 leerlingen per klas.

Om eveneens een goede burgerzin bij te brengen stellen de leerlingen zich elke maandagmorgen om 8 u in rijen op voor de nationale hymne en het hijsen van de vlag. Dan stelt een leerling een thema voor gevolgd door een toespraak om informatie te verstrekken, het tuchtreglement te herinneren en om de kinderen aan te zetten om 'hun best te doen'.

Alle leerlingen dragen een stofjas als uniform, er is veel discipline, de meisjes reiken spontaan de hand met een lichte door de knieval.

Noteer dat Mr. Sène ongeveer 80% van de leerlingen van de G.S.E.M. kent bij naam alsook hun familiale toestand.

Tweede project : De "Cases communautaires" in de brousse

In 1995 wordt Mevr. Sène Dièye Ndiaye overgeplaatst naar Mbour, daar waren toen slechts 2 openbare kleuterklassen van de Staat en 5 kinderopvangplaatsen met een voorschoolse bezetting van minder dan 2 %.

Ze zette haar schouders onder een project om kleuterklasjes op te richten in de landelijke dorpen en in de kansarme stedelijke perimeter. Mevr. Sène investeerde heel veel energie in het sensibiliseren van de gemeenschap en het vestigen van de aandacht op het belang dat kleutertjes naar de kleuterklas kunnen. Ze zocht onder haar afgestudeerde kleuteronderwijzers naar kandidaten om les te geven.

De cases zijn kleine schooltjes voor peuters en kleuters (van 20 maanden tot 6 à 7 jaar). De moeders en grootmoeders worden in de werking betrokken. Zij krijgen vorming rond hygiëne, voeding, opvoeding en medische verzorging. Een combinatie van kinderopvang en een soort dienst van kindweldzijn. Deze cases zijn reeds in diverse dorpen gerealiseerd.

De eerste werden opgestart in 1999 – 2010 dank zij de inzet van Mevr. Sène, haar medewerkers en hun partners, waaronder UNICEF, die gezorgd heeft voor de opleiding van 6 promoties, de voorziening in didactisch materiaal, voor een kookeenheid voor de voeding en met de Franse medewerking werden 30 cases voorzien van meubilair. Er werden 128 gemeentelijke cases opgericht en die reeds 6.571 kinderen opgevangen hebben.

Noteer dat er aanvankelijk les gegeven werd onder een boom, dan werd er met behulp van de dorpsbewoners, ouders en grootouders een 'case' in stro gebouwd. Elk jaar na het regenseizoen moeten ze herbouwd worden. Er is reëel gevaar voor het binnendringen van reptielen. De leraar kon er met moeite in rechtstaan. Meer dan 60 kinderen voor een leraar, soms een moeder of een grootmoeder die wat helpt. Sommige leraars werkten de eerste (5 à 6) jaren onbetaald. Pas later kregen 45 van de 250 monitors een vast loon van de Staat.

Een tot 2 maal per week wordt een warme maaltijd, een bord bonen, aangeboden aan de kinderen om hun voeding op te volgen en tevens om de ouders te stimuleren hun kleintjes naar school te laten gaan. Met € 30,50 kunnen maaltijden voor 150 kinderen bereid worden.

Intussen zijn er 12 openbare kleuterklassen met 1.262 kinderen; 21 private opvangplaatsen met 2.344 kinderen; 18 kribbes met 1.108 kleuters. Dit maakt in totaal 12.205 kinderen of meer dan 30 %.

De "Vrienden van Senegal Brugge" hebben in het dorp Ndougue, een gehucht van de landelijke gemeente Fissel, de bouw van een case en een sanitair blok in steen gefinancierd, dit ter vervanging van het strooien klasje. Dit klasje in Fissel is het laatst gerealiseerde project, de officiële opening was op 23 januari 2016.

De keuze voor een onderwijsproject

De Vrienden van Senegal Brugge hebben de keuze gemaakt om een onderwijsproject te steunen, omdat waar ook in de wereld, onderwijs een belangrijke basis is voor een betere levenskwaliteit. Nochtans stelt men overal vast dat er overal nog grote noden bestaan omtrent opvoeding en onderwijs.

In Senegal gaat gemiddeld 8% van de kleuters naar een kleuterschool. In de regio MBour, waar Mevr. Sène werkt gaat meer dan 30 % van de kleuters naar de kleuterklas!

En toch, er is in Senegal nog een tekort van meer dan 1000 kleuterklassen (met een capaciteit van 35 kleuters per klas) om het universele peil van voorschools onderricht te bereiken.

Met een zeer jonge bevolking is er in Senegal een zeer sterke vraag naar onderwijs. Van de volwassen bevolking is 52,1 % is analfabeet en 65,9 % van de kinderen doorlopen de volledige primaire cyclus. In sommige kansarme middens maakt een vrij groot deel de cyclus niet af, vooral bij de meisjes die al vroeg ingezet worden voor huishoudelijke taken en die de school verlaten om als huishoudhulp gaan werken in de steden. In deze toestand worden ze blootgesteld aan morele en fysieke verwaarlozing (misbruik, verkrachting, vroegtijdige zwangerschap, kindermoord, enz . . .)

Ondanks de inspanningen van de overheid en haar partners is er nog van veel een te kort : onvoldoende financiële middelen, onvoldoende scholen, te weinig middelen voor opleiding, te weinig leerkrachten als men rekening houdt met de dubbele toeloop in de klassen (een klaslokaal, een leerkracht en 100 à 160 leerlingen in twee groepen).

De 'Vrienden van Senegal' kozen om een privéschool te ondersteunen, omdat gebleken is dat privéscholen in Senegal een belangrijke rol spelen in het uitbouwen van degelijk onderwijs. Openbare scholen zijn zeer vaak ondermaats. In de openbare scholen heb je vaak klassen van 120 leerlingen en vaak zou er geen geld zijn om tegemoet te komen aan de eisen van de leerkrachten (reeds erkend door de overheid na onderhandeling met de vakbonden). Zo zijn er stakingen die de scholen lam leggen en tijdelijk sluiten. De kwaliteit van het onderwijs neemt jaarlijks af en haalt niet het niveau van een privéschool.

Modus operandi

De "Vrienden van Senegal Brugge" vinden het belangrijk om niet bevoogdend te werken, om de verantwoordelijkheid en de initiatieven aan de mensen ter plaatse te laten, hier Mr. en Mevr. Sène.

Degelijke en vooral duurzame initiatieven worden gesteund op grond van concrete en precies omschreven offertes. Mr. en Mevr. Sène staan altijd open voor dialoog en reflecties in verband met de projecten.

De "Vrienden van Senegal Brugge" bespreken onderling het project en zoeken uit of het project haalbaar is en welke acties desgevallend kunnen ondernomen worden.

Mr. en Mevr. Sène komen, op uitnodiging van Lieve, Marc en Koen Seynave, directeur van het Sint Lodewijkcollege, in mei 2016 naar Brugge om overleg te plegen inzake de ondersteuning van lopende en nieuwe projecten. Zoals de verdere afwerking van de case in Fissel waar nood is aan een toiletblok, een eetzaal voor de kinderen, een opslagruimte en een omheining voor de veiligheid van de kinderen. De scholengroep Etienne en Monique heeft hoge nood aan de bouw van 3 klassen, 2 verandas (galerijen) en trappen tegen 7 oktober 2016 om de secundaire cyclus te vervolledigen de laatstejaars leerlingen voor te bereiden op de baccalaureat.

De vorderingen van het project worden vanuit Brugge gevolgd. Mr Sène stuurt geregeld foto's en kopieën van facturen door.

In januari 2013 en januari 2016 is een groep van 8 personen, de G8 en G8 bis, op 'inleefreis' geweest naar de school GSEM en naar de 'cases communautaires'. Zij konden alle projecten, die uitgevoerd zijn met de verschillende fondsen en steun die zij aanbrachten, naar waarde schatten.

Volledigheidshalve dient vermeld dat er buiten de 'Vrienden van Senegal Brugge' nog zoveel andere organisaties uit Vlaanderen, Wallonië, Duitsland en zelfs Zwitserland de projecten van Mr. et Mevr. Sène ondersteunen. Het ligt voor de hand dat de oprichting van een school niet mogelijk zou zijn zonder de steun van verschillende organisaties.

Linda Pape

Uitkerke 28 maart 2016